

Ἡ ἀρχιτεκτονικὴ καὶ ἡ πολεοδομία στὴν ὑπηρεσία τοῦ ἀνθρώπου

Συμπεράσματα τῆς πρώτης διασκέψεως
τῶν ἀρχιτεκτόνων τῶν Βαλκανικῶν χωρῶν

Ὁ ἀρχιτέκτων Ροταριανὸς Δημήτριος Τριποδάκης, ἀρχηγὸς τῆς ἐλληνικῆς ἀντιπροσωπείας στὴν Πρώτη Διάσκεψη τῶν Ἀρχιτεκτόνων τῶν Βαλκανικῶν Χωρῶν, ἔδωσε σὲ γαλλικὴ γλῶσσα σὲ συνεστίαση τοῦ Ροταριανοῦ Ὁμίλου Ἀθηνῶν, τὴν Τρίτη, 31 Μαΐου 1966, στὸ ξενοδοχεῖο «Βασιλέων Μέλαθρον», διάλεξη σχετικὴ μὲ τὰ συμπεράσματα τῆς Διασκέψεως, τῆς ὁποίας εὐρεῖα περίληψη σὲ μετάφραση δημοσιεύουμε παρακάτω:

Κύριοι Πρεσβευταί, Κύριοι Ὑπουργοί, Κύριε Πρύτανη, Κύριε Πρόεδρε, Κύριοι, Ἀγαπητοὶ Ροταριανοὶ Συνάδελφοι,

Υπὸ τὴν αἰγίδα τῆς UNESCO καὶ τῆς Διεθνoῦς Ἐνώσεως Ἀρχιτεκτόνων, ἔλαβε χώραν στὴ Σόφια, μεταξύ 9 - 11 Μαΐου, ἡ 1η Διάσκεψη τῶν Ἀρχιτεκτόνων τῶν Βαλκανικῶν χωρῶν μὲ θέμα « Ἡ δομὴ τῆς συγχρόνου πόλεως ».

Ἐπίσημες ἀντιπροσωπείες καὶ τῶν ἑξ Βαλκανικῶν χωρῶν συμμετέσχον εἰς τὶς ἐργασίες τῆς Διασκέψεως.

Τριακόσιοι καὶ πλέον ἀρχιτέκτονες ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας, πρῶτὴ καὶ ἀπόγευμα, παρηκολούθησαν τὰς συζητήσεις γύρω ἀπὸ θέματα ἀρχιτεκτονικῆς καὶ πολεοδομίας τῆς συγχρόνου πόλεως, μὲ πρόθεση καὶ ἀντικειμενικὸ σκοπὸ νὰ ὙΠΗΡΕΤΗΣΟΥΝ κατὰ τὸν καλύτερο τρόπο τὸν κοινὸ πελάτη τους, τὸν ἈΝΘΡΩΠΟ.

Ἀπ' ὅ,τι γνωρίζω οἱ ἀρχιτέκτονες τῶν Βαλκανικῶν χωρῶν εἶναι οἱ πρῶτοι ἐπιστήμονες ποὺ δοκίμασαν νὰ συζητήσουν κοινὰ προβλήματα πέραν ἀπὸ τὸ πλαίσιο τῆς χώρας τους, στὸ ἐπίπεδο εὐρύτερης γεωγραφικῆς περιοχῆς.

Πενήντα Ἑλληνες ἀρχιτέκτονες παρηκολούθησαν τὶς ἐργασίες τῆς Διασκέψεως καὶ ἐσχημάτισαν τὴν μεγαλύτερη ξένη παρουσία.

Αὐτὸ ἀποδεικνύει τὸ ἐνδιαφέρον ποὺ διαβλέπουν οἱ Ἑλληνες ἀρχιτέκτονες στὶς διαβαλκανικὲς συναντήσεις καὶ υπογραμμίζει τὴν πίστη μας ὅτι θὰ προκύψουν γόνιμα ἀποτελέσματα ἀπὸ τὴν ἀνταλλαγὴ ἀπόψεων καὶ τὰ διδάγματα τῆς πείρας στὴν ἀντιμετώπιση κοινῶν προβλημάτων, παρὰ τὶς διαφορετικὲς συνθήκες ποὺ ἐπικρατοῦν στὶς χώρες μας.

Ἡ ὀργάνωση τῆς Διασκέψεως ἀπὸ τὴν Ἐνωση τῶν Βουλγάρων ἀρχιτεκτόνων ἦταν ἀψογὴ ἀπὸ κάθε ἄποψη.

Ἀποτελεῖ γιὰ μένα ἰδιαίτερη εὐχαρίστηση νὰ τιμῶ μὲ τὴν σημερινὴ εὐκαιρία τὶς προσπάθειες τοῦ Προέδρου συναδέλφου ΓΕΩΡΓΗ ΣΤΟΪΛΩΦ, ὁ ὁποῖος, πλαισιωμένος ἀπὸ τὸν γενικὸ του γραμματέα ΠΕΤΚΟ ΤΑΤΑΡΩΦ, τὴν ἀρχιτέκτονα ΛΙΑΝ ΜΠΟΣΣΕΒΑ καὶ ἄλλους συναδέλφους, ἔφερε τὸ κύριον βᾶρος τῆς δύσκολης ὀργανώσεως τῆς 1ης διαβαλκανικῆς Διασκέψεως μὲ ἐπιτυχία καὶ ἰδιαίτερη λεπτότητα.

Ἡ ἐναρκτήρια συνεδρίαση ἐγκαινιάσθηκε ἀπὸ τὸν Ὑπουργὸν Ἀρχιτεκτονικῆς καὶ Δημοσίων Ἔργων κ. ΒΛΑΔΙΜΗΡΟΝ ΒΙΝΤΕΝΩΦ παρουσία τῶν Πρεσβευτῶν τῶν Βαλκανικῶν Χωρῶν καὶ ἐκλεκτῶν ἐκπροσώπων τῆς τέχνης, τῶν γραμμάτων καὶ τῆς κοινωνίας.

Ὁ Ἀντιπρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως τῆς Βουλγαρίας ἐτίμησε μὲ τὴν παρουσία του τὴν ἐπίσημη δεξίωση ποὺ δόθηκε πρὸς τιμὴν τῶν ἀντιπροσωπειῶν, παρουσία τῶν διπλωματικῶν ἐκπροσώπων τῶν Βαλκανικῶν χωρῶν.

Διεθνῶς γνωστοὶ Βούλγαροι ἀρχιτέκτονες, ποὺ κατέχουν ἀνώτατες κρατικὲς θέσεις, ὅπως ὁ ἀρχιτέκτων - πολεοδόμος Καθηγητῆς ΛΟΥΜΠΕΝ ΤΟΝΕΦ, ἀντεπιστέλλον μέλος τῆς Ἀκαδημίας τῶν Ἐπιστημῶν τῆς Βουλγαρίας, ὁ ἀρχιτέκτων Καθηγητῆς ΠΕΤΑΡ ΤΑΤΣΑΦ, ἐπὶ κεφαλῆς ἀρχιτεκτόνων τῆς Σόφιας, ὁ Διευθυντῆς τοῦ Ἰνστιτούτου Ἀρχιτεκτονικῆς καὶ Πολεοδομίας ΠΑΝΤΕΛΕΪ ΓΚΡΕΚΟΦ, ὁ ἀρχιτέκτων ΣΤΑΝΕΦ καὶ ἄλλοι, ἔλαβαν μέρος εἰς τὰς συζητήσεις, ὑπέβαλαν ὑπομνήματα, ὑπεγράμμισαν τὶς δυσκολίες ποὺ συνάντησαν, ἔκριναν καὶ ἐσχολίασαν τὸ ἔργον τους καὶ ἐξέθεσαν τὰ συμπεράσματα ἀπὸ τὴν κτηθεῖσα στὴν πράξη, πείρα τους.

Όλα αυτά είναι σαφείς ενδείξεις, υπάρχουν και άλλες ακόμη, της σημασίας που απέδωσε η Βουλγαρική Κυβέρνηση στη 1η Διάσκεψη των 'Αρχιτεκτόνων των Βαλκανικών χωρών.

Αλλά και των άλλων Βαλκανικών κυβερνήσεων δεν ήταν μικρότερο το ενδιαφέρον. Απόδειξη οι διεθνούς κύρους προσωπικότητες που περιελήφθησαν εις τας επίσημους αντιπροσωπείας. 'Η αντιπροσωπεία της Ρουμανίας περιέλαβε τον ΓΟΥΣΤΑΒ ΤΚΟΥΣΤΙ, καθηγητή αρχιτέκτονα, 'Αντιπρόεδρο του Κρατικού Συμβουλίου 'Αρχιτεκτονικής, Κατασκευών και Προγραμματισμού τον ΤΡΑΙΑΝ ΣΤΑΪΝΕΣΚΟΥ, επί κεφαλής αρχιτέκτονα του Βουκουρεστίου. 'Η αντιπροσωπεία της Γιουγκοσλαβίας τους διεθνούς φήμης αρχιτέκτονας — πολεοδόμους ΚΟΡΟΛΙΑ και ΜΕΣΤΡΟΒΙΚ. 'Η αντιπροσωπεία της Τουρκίας τον αρχιτέκτονα - Καθηγητήν του Πανεπιστημίου της 'Αγκύρας Ρ. ΜΠΕΡΟΥ. 'Η αντιπροσωπεία της 'Αλβανίας τον Διευθυντή του 'Υπουργείου 'Αρχιτεκτονικής και Κατασκευών, αρχιτέκτονα ΕΚΡΕΜ ΝΤΟΜΠΙ.

Η ελληνική αντιπροσωπεία είχε ανάλογη στάθμη και συγκρότηση.

Τέλος, η Διεθνής Ένωση 'Αρχιτεκτόνων, γνωστή παγκόσμια οργάνωση, μεγάλο κύρος, ήταν παρούσα. 'Ο Γενικός Γραμματέας της κ. ΠΙΕΡ ΒΑΓΚΟ παρακολούθησε όλες τις εργασίες της Διασκέψεως και εξέφρασε τον ζωηρό ένθουσιασμό του για την υψηλή στάθμη των συζητήσεων, των εισηγήσεων και του παρουσιασθέντος φωτογραφικού υλικού από πραγματοποιηθέντα ή μελετηθέντα έργα στις διάφορες Βαλκανικές χώρες, στην έκθεση που είχε οργανωθεί παράλληλα προς τη Διάσκεψη.

Δυστυχώς, ο λίγος χρόνος που έχω σήμερα στη διάθεσή μου — ή ροταριανή κλεψύδρα είναι αυστηρή — δεν μου επιτρέπει να σας εκθέσω ούτε καν σε γενικές γραμμές την εργασία που πραγματοποιήσαμε, ξεκινώντας από το μικρότερο κύτταρο, την κατοικία του ανθρώπου στην απλούστερη μορφή της, τα συγκροτήματα κατοικιών, τη γειτονιά, τη συνοικία την πόλη, το κέντρο της, τις εκτάσεις πρασίνου, τις συγκοινωνίες και τα τόσα άλλα σχετικά θέματα που αποτέλεσαν αντικείμενα συζητήσεων κοινού ενδιαφέροντος.

Όμως, αν και φοβούμαι ότι κατά κάποιο τρόπο θα κάμω κατάχρηση της προσοχής σας, παρακαλώ να μου επιτρέψετε να σας ανακοινώσω τις συστάσεις που διευτυπώθηκαν σαν συμπέρασμα της 1ης Διασκέψεως των 'Αρχιτεκτόνων των Βαλκανικών χωρών, που παρουσιάζουν, κατά την γνώμη μου, ζωηρό ειδικό αλλά και γενικότερο ενδιαφέρον :

ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ

άποφασισθείσαι από την 1η Διάσκεψη των 'Αρχιτεκτόνων των Βαλκανικών χωρών :

Η πρώτη Διάσκεψη των αρχιτεκτόνων των Βαλκανικών χωρών έλαβε χώρα στη Σόφια, την 9ην, 10ην και 11ην Μαΐου 1966, υπό την αιγίδα της UNESCO και της U.I.A. με θέμα «'Η δομή της συγχρόνου πόλεως».

'Η Διάσκεψη που διεξήχθη μέσα σε πνεύμα πλήρους κατανόησης αποτελεί πραγματική άπαρχή στη σύσφιγξη και ανάπτυξη των φιλικών σχέσεων και επαγγελματικής συνεργασίας μεταξύ των αρχιτεκτόνων των Βαλκανικών χωρών.

Η Διάσκεψις διεπίστωσεν ότι παρά τις διαφορετικές συνθήκες ζωής και γεωγραφικού πλαισίου προβάλλονται προβλήματα κοινά στον τομέα της πολεοδομίας και ότι καλά αποτελέσματα

επιτεύχθηκαν στις Βαλκανικές χώρες σε αρχιτεκτονικά και πολεοδομικά ζητήματα.

Η Διάσκεψη φρονεί ότι :

1. 'Η Πολεοδομία σήμερα αποτελεί για τις Βαλκανικές χώρες όπως και για άλλες χώρες ένα τομέα δραστηριότητας μεγάλης σημασίας και επικαιρότητας. 'Η πολεοδομία έχει στόχο για τη δημιουργία προσηρμοσμένου περιβάλλοντος προς τις απαιτήσεις της ζωής και συμβάλλει στην οικονομική, κοινωνική και έκπολιτιστική ανάπτυξη της κοινωνίας.

Γι' αυτό το λόγο, η Διάσκεψη συνιστά εις τας Κυβερνήσεις, τὰ Δημοτικά Συμβούλια, τις κοινωνικές 'Οργανώσεις και εις τους ειδικούς των Βαλκανικών χωρών να καταβάλλουν ιδιαίτερη προσοχή, ώστε η επίλυση των πολεοδομικών προβλημάτων και θεμάτων να διασφαλίζεται κατά τον ενδεδειγμένον και άποχρώντα τρόπον.

2. 'Η Πολεοδομία αποτελεί σύνθετη δραστηριότητα που περιλαμβάνει τις επιστήμες, την τεχνική, την τέχνη, την οικονομία, την πολιτική· γι' αυτό αναγκαίοι 'Εν στενή και αρμονική συνεργασία των διαφόρων ειδικών. 'Ο 'Αρχιτέκτων - Πολεοδόμος, ως συνθέτης και φορέας της δημιουργικής σκέψεως, πρέπει να έχει την άποστολή του συντονιστού και διευθύνοντος την δραστηριότητα ταύτη. Το έργο του είναι πολύ σημαντικό στη διατύπωση της κατάλληλης λύσεως, στη δομή μιας πόλεως, σε κάτοψη και στο χώρο.

Γι' αυτό το λόγο κάθε αρχιτέκτων θα έπρεπε να έχει βαθειά γνώση της πολεοδομίας. 'Οσοι δὲ αρχιτέκτονες σκοπούν να εργασθουν ως πολεοδόμοι πρέπει να λάβουν μιὰ επιπρόσθετη θεωρητική και πρακτική μόρφωση.

Εκ των διδαγμάτων της πείρας προκύπτει η έπιθυμία να δίδεται μεγαλύτερη προσοχή εις την ποιότητα των κατασκευών των αρχιτεκτονικών έργων και εις την έκλογη των δημιουργών εις τους όποιους ανατίθενται σημαντικά αρχιτεκτονικά καθήκοντα.

3. Κάτω από τις συνθήκες γρήγορης ανάπτυξεως της ζωής και δομής των πόλεων των Βαλκανικών χωρών, μιὰ καλή λύσις των πολεοδομικών προβλημάτων μιὰς πόλεως δεν δύναται να πραγματοποιηθῆ παρά μέσα στο πλαίσιο της οικονομικής ανάπτυξεως και του χωροταξικού προγραμματισμού. Συγχρόνως, η έρώτησις διά τας πρεπούσας διαστάσεις των πόλεων έχει όλως ιδιαίτερη όξύτητα και σημασία. Βεβαίως, όλα αυτά δεν μπορούν να έχουν καθολική ίσχύ. Οί πρέπουσες διαστάσεις δεν μπορεί να είναι οί ίδιες για όλες τις χώρες και για όλες τις κατηγορίες πόλεων.

Τὰ πολεοδομικά σχέδια πρέπει να είναι εύπλαστα και διαρκώς σε εξέλιξη και προσαρμογή ώστε να παρακολουθοῦν την ταχύρρυθμη ανάπτυξη του σύγχρονου ρυθμού της ζωής.

4. Μιὰ καλή λύσις σε άποψη και στο χώρο της καθολικής δομής μιὰς πόλεως και των επί μέρους βασικών στοιχείων της, όπως οι περιοχές κατοικίας, παραγωγής, τὰ αστικά κέντρα, οί χώροι πρασίνου, τὰ δίκτυα συγκοινωνιών και μεταφορών έχουν ιδιαίτερη σημασία για την ανάπτυξη και τη ζωή μιὰς πόλεως και σκοπό τῆ φροντίδα για τὸν άνθρωπο στο πολεοδομικό πλαίσιο.

Η σύνθεση του σχεδίου και του χώρου μιὰς πόλεως δεν είναι δυνατό να γίνη βάσει τυποποιημένων διαγραμμάτων. Κάθε πόλις όφείλει να έχει ίδιαν και αντίστοιχον πολεοδομικήν σύνθεσιν.

Η καλή οργάνωσις τῆς πόλεως καὶ ὁ ἐξοπλισμὸς τῆς θά διευκολυνθοῦν ἔαν αἱ περιοχαὶ κατοικίας ἔχουν συγκροτηθῆ εἰς οἰκιστικὰ συγκροτήματα καὶ πολεοδομικὰς μονάδας καλῶς διαρρυθμισμένας καὶ ἔαν ὁ τόπος ἐργασίας δὲν εἶναι πολὺ ἀπομακρυσμένος τῆς περιοχῆς κατοικίας.

Τὰ κέντρα τῶν πόλεων ποὺ συνιστοῦν τὴν ἀλλοῦσαν καρδίαν τῆς κοινωνικῆς, ἐμπορικῆς καὶ τῆς πολιτιστικῆς δραστηριότητος πρέπει νὰ ἔχουν συγκροτηθῆ κατὰ τρόπον σύνθετον, ὥστε νὰ προσφέρουν περιβάλλον προσηρμοσμένον στὶς πάρα κάτω ἀνάγκες καὶ τὶς ἀπαιτήσεις τῶν πεζῶν. Ἐν τούτοις, εἰς τὰ κέντρα αὐτὰ θά πρέπει ν' ἀποφευχθῆ ἡ δημιουργία ἐστιῶν ποὺ προκαλοῦν συνωστισμόν κυκλοφοριακόν. Διὰ τὸν λόγον αὐτὸν ἡ πολυκεντρικὴ διάρθρωσις τῶν μεγάλων πόλεων ἐπιβεβαιούται ὡς ἡ πλέον εὐδόκιμος καὶ ἐπιεικετή.

Τὰ προβλήματα κυκλοφορίας καὶ μεταφορῶν εἶναι πρὶν ἅπ' ὅλα προβλήματα πολεοδομίας. Αἱ μηχαναὶ καὶ αἱ τεχνικαὶ ἐγκαταστάσεις μιᾶς πόλεως πρέπει νὰ ὑπηρετοῦν τὸν ἄνθρωπον καὶ νὰ διευκολύνουν τὴ ζωὴ του.

Τὰ πολεοδομικὰ σχέδια πρέπει νὰ ἀνταποκρίνονται εἰς τὰς οἰκονομικὰς καὶ τεχνικὰς δυνατότητας, καὶ νὰ προσφέρωνται εἰς τὴν κατὰ στάδιον ἐφαρμογήν.

Ἡ καλλιτεχνικὴ ἐμφάνισις κάθε πόλεως πρέπει νὰ ἔχη τὰ ἰδικὰ τῆς χαρακτηριστικὰ, καὶ νὰ συντίθεται πρὸς τὰ ἱστορικῆς ἀξίας στοιχεῖα τῆς καὶ τὰ στοιχεῖα τοῦ φυσικοῦ περιβάλλοντος. Ἰδιαίτερη προσοχὴ πρέπει νὰ δοθῆ εἰς τὴν διάταξιν καὶ τὴν κλίμακα τῶν πολεοδομικῶν χώρων καὶ τὸ περίγραμμα τῆς πόλεως. Ἡ πόλις ἔχει κοινωνικὴν ἀποστολὴν καὶ ὀφείλει νὰ προσφέρῃ εἰς τοὺς ἀνθρώπους χαρὰν καὶ νὰ ἐμπνέῃ πίστιν σ' ἕνα μέλλον εἰρήνης καὶ δημιουργικῆς ἐργασίας.

5. Διὰ τὴν διασφάλισιν τῆς καλυτέρας ἀνακαινίσεως ὑπαρχουσῶν πόλεων ἢ ἀνοικοδομήσεως νέων, τὰ ἔθνικὰ τμήματα τῆς Δ.Ε. Ἀρχιτεκτόνων τῶν Βαλκανικῶν χωρῶν ὀφείλουν νὰ συσφίξουν καὶ ν' ἀναπτύξουν τὶς φιλικὰς σχέσεις των καὶ τὴν ἐπαγγελματικὴν συνεργασίαν λαμβάνοντα τὰ πρέποντα μέτρα.

Σόφια, 11 Μαΐου 1966.

Διὰ τὴν ἀντιπροσωπεῖαν :

τῆς Λαϊκῆς Δημοκρατίας τῆς Ἀλβανίας, ἀρχιτέκτων ΕΚΡΕΜ ΝΤΟΜΠ

τῆς Λαϊκῆς Δημοκρατίας τῆς Βουλγαρίας, ἀρχιτέκτων ΓΚΕ-ΟΡΓΚΙ ΣΤΟΓΛΩΦ

τοῦ Βασιλείου τῆς Ἑλλάδος, ἀρχιτέκτων ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΤΡΙΠΟΔΑΚΗΣ

τῆς Δημοκρατίας τῆς Τουρκίας, Καθηγητῆς, ἀρχιτέκτων Ρ. ΜΠΕΡΟΥ

τῆς Σοσιαλιστικῆς Δημοκρατίας τῆς Ρουμανίας, Καθηγητῆς ἀρχιτέκτων ΓΚΟΥΣΤΑΒ ΓΚΟΥΣΤΙ

τῆς Ὁμοσπόνδου Σοσιαλιστικῆς Δημοκρατίας τῆς Γιουγκοσλαβίας, ἀρχιτέκτων Μ. ΚΟΡΟΛΙΑ

Μερικὰ μέτρα γιὰ τὸν προαναφερθέντα σκοπὸν ἐλήφθησαν ἤδη :

1. Ἡ ἀρχιτεκτονικὴ καὶ πολεοδομικὴ ἐκθεση τῆς Διασκέψεως θά παρουσιασθῆ ἐκ περιτροπῆς σ' ὅλες τὶς Βαλκανικὰς χώρας.

2. Ἐπίσης, ὕστερα ἀπὸ πρότασιν τῆς Ἑλληνικῆς Ἀντιπροσωπείας, ἀπεφασίσθη παμψηφεὶ ἡ διεξαγωγὴ τῆς 2ας Διασκέψεως τῶν Ἀρχιτεκτόνων τῶν Βαλκανικῶν χωρῶν νὰ γίνῃ τὴν ἀνοιξὴ τοῦ 1968 στὴν Ἀθήνα.

3. Στὸ μεταξύ, ἕνα διαβαλκανικὸ συντονιστικὸ συμβούλιον θά διατηρήσῃ τὴν ἐπαφὴν καὶ θ' ἀντιμετώπισῃ κάθε σχετικὸ θέμα.

Εμεῖς οἱ ἀρχιτέκτονες ἐλπίζομεν ὅτι αἱ Κυβερνήσεις μας, ἡ ΟΥΝΕΣΚΟ, αἱ ἐπαγγελματικαὶ ὀργανώσεις μας, τὰ ἰδρύματα ἀνωτάτης μορφώσεως, θά θελήσουν νὰ βοηθήσουν, νὰ διευκολύνουν, νὰ στηρίξουν αὐτὴ τὴ νεογεννηθεῖσα ἐπαφὴ μεταξύ τῶν ἀρχιτεκτόνων τῶν Βαλκανικῶν χωρῶν, ποῦ, παρά τὶς διαφορετικὰς συνθήκας ποῦ ἐπικρατοῦν στὶς χώρας μας, εἶναι σημαντικῆς χρησιμότητος εἰς τὴν ἀντιμετώπισιν κοινῶν προβλημάτων ἀρχιτεκτονικῆς καὶ πολεοδομίας, ἀφοῦ ἡ ἐμπειρία καὶ ἡ πράξις ἀποτελοῦν ἀναντίρρητο κριτήριον γιὰ τὴν ὀρθότητα κάθε παραδοχῆς στὴν τεχνικὴ καὶ τὴν ἐπιστήμη.

Ελπίζομεν ἀκόμη ὅτι τὴ δικὴ μας πρωτοβουλία θά ἀκολουθήσουν καὶ ἄλλοι ἐπιστημονικοὶ κλάδοι, γιὰ τὸ κοινὸν συμφέρον τῶν χωρῶν μας.

Ελπίζομεν, τέλος, ὅτι τὸ μέλλον θά δικαιοῦσῃ καὶ ἐπιβεβαιώσῃ τὴν αἰσιοδοξίαν μας.

Γι' αὐτοὺς τοὺς λόγους ἐπιτρέψατέ μου νὰ σᾶς προσκαλέσω ὅλους ὑμᾶς, ἐκλεκτοὺς ἀντιπροσώπους τῶν Βαλκανικῶν χωρῶν καὶ τῶν δραστηριοτήτων τῆς χώρας μου νὰ θελήσετε ὁ καθεὶνας ἐξ ὑμῶν στὸν κύκλον τῆς δραστηριότητος καὶ τῆς κοινωνικῆς του ἐπιρροῆς νὰ συμβάλῃ στὸν σκοπὸ μιᾶς πλατύτερης ἐπιστημονικῆς ἐπαφῆς μεταξύ τῶν ἐπιστημόνων τῶν Βαλκανικῶν χωρῶν.

Πιστεύομεν, πράγματι, ὅτι ἀπὸ τὴν ἐπαφὴν, τὴν ἀνταλλαγὴν ἀπόψεων στὸν τομέα τὸν ἐπιστημονικὸν καὶ μορφωτικὸν καὶ μὲ συνεργασίαν μεταξύ ἐπιστημόνων, καλλιτεχνῶν καὶ ἀνθρώπων τὸν πνεύματος, θά δημιουργηθῆ τὸ κατάλληλον κλίμα ποῦ θά ἐπιτρέψῃ τὴ γέννησιν καὶ τὴν ἀνάπτυξιν τῆς ἀμοιβαίας ἐκτιμῆσεως καὶ τοῦ σεβασμοῦ ποῦ εἶναι σταθερὰ καὶ ἀπαραίτητα θεμέλια γιὰ τὴν ἀνοικοδόμησιν τοῦ Ναοῦ τῆς ἀλληλοκατανοήσεως καὶ τῆς φιλίας, ἀφιερωμένου στὴν ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ :

Αὐτὸ, ἄλλωστε, δὲν εἶναι παρά τὸ ρητόν τοῦ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΡΟΤΑΡΥ. Εἶναι ρητόν πολὺ σύντομον. Μία λέξις : «ΥΠΗΡΕΤΕΙΝ»

Πιστεύομεν σ' αὐτήν.